

Ιερός Ναός Αγίου Πέτρου

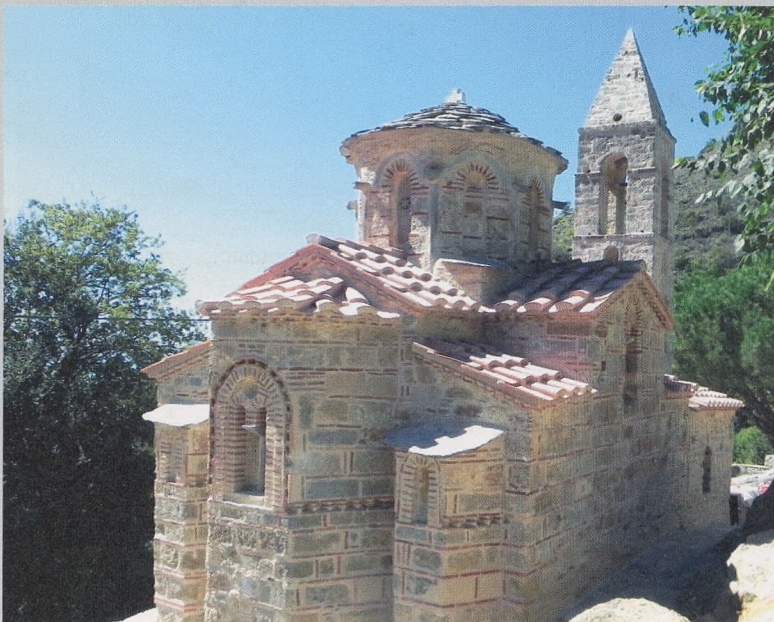
Καστάνια Μάνης

Βραβείο
Ευρωπαϊκής Ένωσης
για την Πολιτιστική
Κληρονομιά /
Βραβείο Europa
Nostra 2016

Creative
Europe

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

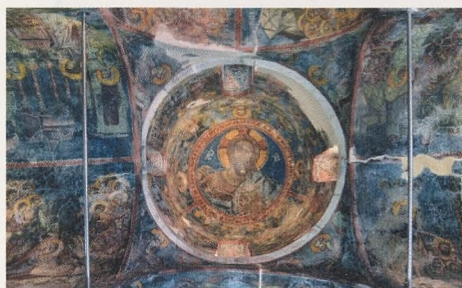
Ιερός Ναός Αγίου Πέτρου Καστάνια Μάνης

Ο ναός του Αγίου Πέτρου, το αρχαιότερο από τα δέκα βυζαντινά μνημεία της Μεγάλης Καστάνιας, συνιστά το **σημαντικότερο παράδειγμα της λεγόμενης Ελλαδικής Σχολής της βυζαντινής αρχιτεκτονικής στη Μεσσηνιακή / Έξω Μάνη**. Ανήκει στον αρχιτεκτονικό τύπο των απλών τετρακίονιων σταυροειδών εγγεγραμμένων με τρούλο και **χρονολογείται στο γ' τέταρτο του 12ου αιώνα**.

Στα δυτικά του προστέθηκε γύρω στα μέσα του 13ου αιώνα νάρθηκας με μορφή στοάς, ενώ το εντυπωσιακό τριώροφο πυργοειδές κωδωνοστάσιο κατασκευάστηκε, σύμφωνα με ανάγλυφη επιγραφή, το 1813. Το μνημείο σώζει σχεδόν άθικτο σημαντικό μέρος του γλυπτού του διακόσμου που περιλαμβάνει τα κιονόκρανα των τεσσάρων κίωνων, το θύρωμα της δυτικής θύρας του ναού και το τέμπλο.

Το μνημείο πριν, κατά την διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση των αναστηλωτικών επεμβάσεων

Ο τοιχογραφικός διάκοσμος του ναού πριν και μετά τις εργασίες συντήρησης

Στον ζωγραφικό διάκοσμο του ναού αναγνωρίζονται τέσσερις φάσεις. Το πρώτο και το δεύτερο στρώμα ανάγονται στη βυζαντινή περίοδο, ενώ ένα τρίτο μεταβυζαντινό στρώμα (18ος αι.) εντοπίζεται στην αψίδα της πρόθεσης. Στα μεταπολεμικά χρόνια τμήμα των τοιχογραφιών υπέστη μια κακότεχνη επιζωγράφηση, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας αφαιρέθηκε κατά την πρόσφατη συντήρησή τους. Σε μεγαλύτερη έκταση σώζεται το δεύτερο στρώμα ζωγραφικής που συνιστά και την κύρια φάση τοιχογράφησης του ναού. Χρονολογείται, βάσει τεχνοτροπικών και εικονογραφικών κριτηρίων, στο δεύτερο μισό του 14ου αιώνα και απηχεί τις τάσεις της μνημειακής ζωγραφικής στην περιοχή του Μυστρά κατά την όψιμη παλαιολόγεια περίοδο. Κατά τις πρόσφατες εργασίες συντήρησης αποκαλύφθηκαν

τρία στρώματα τοιχογραφιών και στον χώρο του νάρθηκα, όλα των βυζαντινών χρόνων.

Ο ναός, σε κακή κατάσταση διατήρησης έως το 2012, αντιμετώπιζε σοβαρά δομοστατικά και οικοδομικά προβλήματα, ενώ ο νάρθηκας κινδύνευε άμεσα με κατάρρευση. Το 2012 εκπονήθηκε από το επιστημονικό προσωπικό της 26ης ΕΒΑ η μελέτη αναστήλωσης του ναού και συντήρησης του ζωγραφικού του διακόσμου.

Το μνημείο αποκαταστάθηκε μεταξύ των ετών 2013 και 2014 **με μέριμνα του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς (ΣΑΚ) της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και τον συντονισμό της Διευθύντριας της 26ης ΕΒΑ κας Ευαγγελίας Μηλίση-Κεχαγιά.** Οι εργασίες αποκατάστασης υλοποιήθηκαν από την **Μνημειοτεχνική**

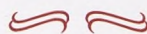

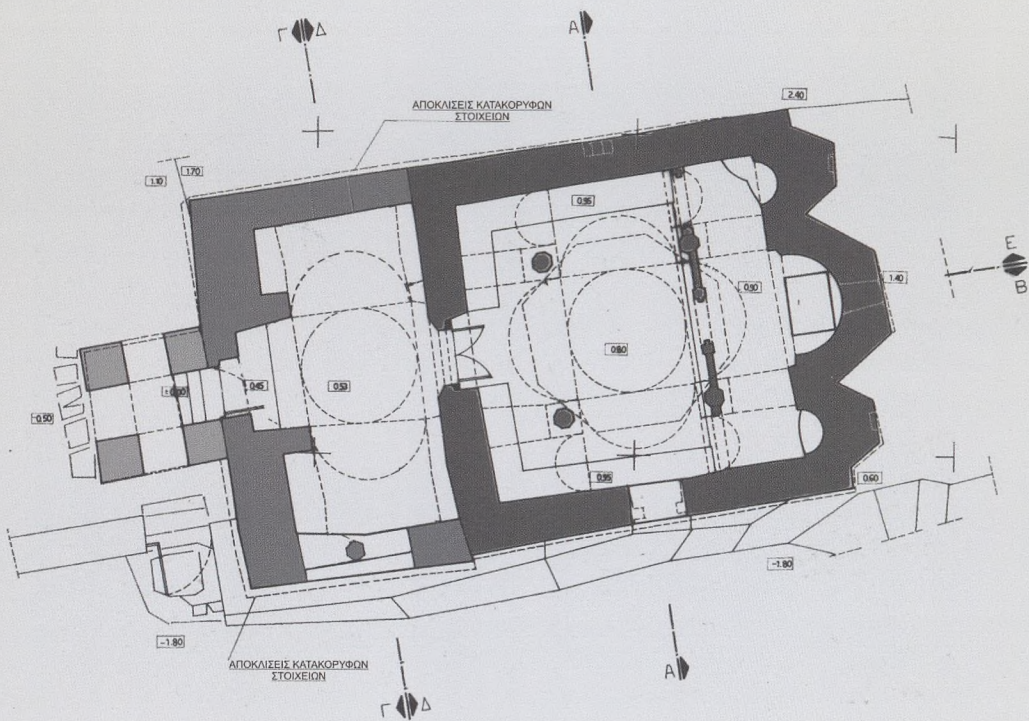
Το μνημείο κατά την διάρκεια των αναστηλωτικών επεμβάσεων

ΕΠΕ, υπό την επίβλεψη του αρχιτέκτονος και μέλους του ΣΑΚ Σταύρου Μαμαλούκου και του αρχαιολόγου της 26ης ΕΒΑ Μιχάλη Κάππα. Η συντήρηση του ζωγραφικού διακόσμου πραγματοποιήθηκε από τον **συντηρητή έργων τέχνης Γιώργο Μουστάκη.** Η εκτέλεση του όλου έργου, συνολικού κόστους 447.400 €, κατέστη εφικτή χάρη στη **γενναιόδωρη χορηγία του Θανάση και της Μαρίνας Μαρτίνου.**

Στις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν περιλαμβάνονταν η στερέωση των τοίχων και της θολοδομίας με εφαρμογή ενεμάτων και εφαρμογή συστήματος ελκυστήρων από ανοξείδωτο χάλυβα, η περιορισμένης έκτασης ανακατασκευή κατεστραμμένων τμημάτων των όψεων, η ανακατασκευή της στέγης με χειροποίητα κεραμίδια και σχιστολιθικές πλά-

κες, η συντήρηση των θυρωμάτων, του δαπέδου και του μαρμαρίνου τέμπλου, καθώς και η αποκατάσταση των κατεστραμμένων μαρμάρινων διαφραγμάτων των παραθύρων, στα οποία εντάχθηκαν διατηρούμενα λείψανα των αρχικών. Εκτελέστηκαν επιπλέον εκτεταμένες εργασίες στον περιβάλλοντα χώρο του μνημείου προκειμένου να εξασφαλιστεί η καλύτερη δυνατή ανάδειξή του, καθώς επίσης και έργα αντιστήριξης κατά μήκος της νότιας πλευράς του. Ο προσεκτικός καθαρισμός του ζωγραφικού διακόσμου συνέβαλε στην αποκάλυψη πολλών παραστάσεων που καλύπτονταν από παχύ στρώμα αλάτων αναδεικνύοντας τη σπουδαιότητα του μοναδικού αυτού ζωγραφικού συνόλου της παλαιολόγιας τέχνης.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος & Πολιτισμού –

σωματείο μη κερδοσκοπικό, μη κυβερνητικό – αγωνίζεται από το 1972 για την προστασία του περιβάλλοντος, της φύσης και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Στα 40 και πλέον χρόνια δράσης μας δώσαμε πολλές μάχες, μεγάλες ή μικρές, όλες σημαντικές. Στους μεγάλους αγώνες μας συγκαταλέγονται η ίδρυση του θαλάσσιου πάρκου Αλοννήσου, η διάσωση της Πλάκας (ένας αγώνας που συνεχίζεται), του τοπίου των Δελφών, του Νοτίου Σαρωνικού, της Πύλου, των Πρεσπών, τμήματος του Μαραθώνα, καθώς και η προστασία του κτήματος Τατοΐου, παραδοσιακών οικισμών (π.χ. Καστοριά και Ύδρα) και πολλών Αιγαιοπελαγίτικων νησιών.

Παράλληλα, δεκάδες σημαντικά μνημεία διασώθηκαν από την κατάρρευση και την εγκατάλειψη, σε όλη τη χώρα ή εκτός συνόρων, όπως, για παράδειγμα, ο αρχαίος πύργος της Κέας, η Τράπεζα της Μονής του Οσίου Λουκά, το καθολικό της Μονής Σωτήρος στο Αλεποχώρι Αττικής, ο Άγιος Ιωάννης ο Ελεήμων στο Λυγουριό Αργολίδος, ο Άγιος Νικόλαος στην Καστάνια Μάνης, η Αγία Κυριακή στην Απείρανθο Νάξου, το καμπαναριό του Αγίου Γεωργίου των Ελλήνων στη Βενετία και ο Άγιος Παντελεήμων (Kizil Kilise) στην Καππαδοκία.

Η ΕΛΛΕΤ πρωτοστατεί σε αγώνες εθνικής σημασίας για τη σωστή νομοθεσία σε θέματα χωροταξίας, αιγιαλού, δασών, παραδοσιακών οικισμών κ.α.

Και όλα αυτά χάρη στη συνδρομή χιλιάδων πολιτών: χορηγών, επιστημόνων, εθελοντών, μελών και φίλων μας.

Στήριξε το έργο μας. Γίνε φίλος!

www.ellet.gr/node/49

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

Τριπόδων 28, 105 58 Αθήνα
Τ. 210 32 25 245 / Φ. 210 32 25 240

e-mail: ellet@ellinikietairia.gr

www.ellet.gr

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**

**Εφορεία Αρχαιοτήτων
Μεσσηνίας**